

Kortison

Kortison er et kjent legemiddel som brukes ved mange ulike sykdommer. Men hva slags medikament er det?

Kortison hører til medikamentgruppen steroider eller kortikosteroider. Disse legemidlene virker dempende på kroppens immunreaksjoner.

Hva er kortison?

Syntetisk kortisol blir kalt for kortison. Kortisol er et steroidhormon som dannes naturlig i kroppen. Det blir produsert i binyrebarken og styres av hypofysen, en kjertel i bunnen av hodeskallen.

Produksjonen er størst om morgenen, og kan tidobles i perioder hvor en er under sterkt fysisk eller psykisk stress. Kortisol blir derfor gjerne kalt for "stresshormonet".

Det er et livsnødvendig stoff. Uten kortisol kan ikke kroppen opprettholde funksjonene sine og foreta de nødvendige endringer ved ulike fysiske og psykiske påkjenninger.

Kortisonets egenskaper gjør at det kan brukes i behandlingen av en rekke sykdommer.

Kortison som behandling

Noen sykdommer som vanligvis behandles med kortison er:

- allergiske reaksjoner

- revmatiske sykdommer og bindevevssykdommer
- luftveissykdommer, for eksempel astma
- ulcerøs kolitt
- Chrons sykdom
- autoimmune sykdommer
- multippel sklerose (MS)
- øyebetennelser som ikke er forårsaket av virus eller bakterier
- hudsykdommer som eksem og psoriasis
- en del kreftformer, blant annet leukemi
- betennelser i muskler, sener og ledd

Kortison fås i ulike former:

- salve/krem
- tabletter
- til injeksjon
- til inhalasjon
- nesenspray
- øyedråper

VIKTIG: Etter å ha brukt kortison over lengre tid, vil kroppen gradvis produsere mindre kortison selv. Det er derfor viktig å reduseres medisinmengden litt etter litt, slik at kroppen får tid til å komme øke sin egen produksjon. En brå avslutning gjøre at nivået av dette livsviktige stoffet blir for lite.

Salve/krem

De fleste har nok en reseptfri kortisonsalve i hjemmet. Den kan behandle eksem og solforbrenning.

Milde salver kan fås uten resept i mindre tuber. De vanligste er Apocortal, Hydrokortison og Mildison. Salver med høyere innhold av kortison blir kun utlevert på resept.

Tabletter

Følgende kortisontabletter kan fås på resept:

- Florinef
- Decadron
- Medrol
- Prednisolon
- Prednison
- Cortison
- Cortone

Svelg tablettene ned med et glass vann. Ta dem helst til et måltid eller sammen med melk for å unngå irritasjon fra magesekken.

Oppbevar tablettene i romtemperatur. Unngå plasser med stor fuktighet eller høy varme.

Injeksjon

Kortison kan sprøytes rett inn i kroppen for å lindre smerter i ledd eller muskler, som for eksempel ved giktplager eller senebetennelser. Steroidet reduserer betennelsen og kan lindre smertene i mange uker.

Kortisonsprøyte blir først og fremst brukt hvis betennelsesdempende tabletter, eventuelt fysioterapi, ikke virker.

Inhalasjon Kortison virker dempende på den kroniske betennelsen i luftveiene ved astma. Stoffet inhaleres daglig hver morgen og kveld.

Det er viktig å lære riktig inhalasjonsteknikk for å sikre optimal effekt av medikamentet. Spør sykepleieren, apoteket eller legen din dersom du er usikker.

Nesespray

Betennelse i slimhinnene i nesen, rhinitt, kan behandles med kortison. Ved langtidsbehandling bør nesepøyten brukes en til tre ganger daglig.

Eksempler på nesepøyten med kortison er Lokilan, Rhinocort, Nasonex og Flutide Nasal.

Øyedråper

Ved betennelse i øynene, vil øyedråper som inneholder kortison virke dempende. Ved øyelidelser er det viktig å begynne med behandling så raskt som mulig.

Kontakt lege umiddelbart ved symptomer som svekket eller uklart syn, øyesmerter eller ømfintlighet for lys.

Bivirkninger av kortison

Vanlige bivirkninger er:

- søvnproblemer
- kvalme og magebesvær
- slapphet, muskelsvakhet
- svimmelhet
- leddsmerter
- økt sult- eller tørstefølelse

Kortison bør ikke brukes av personer som:

- har en alvorlig bakterie-, virus- eller soppinfeksjon fordi kortison hemmer immunforsvaret
- har nyresykdom, leversykdom, høyt blodtrykk eller hjertesykdom, magesår, psykiatrisk sykdom, beinskjørhet, myastenia gravis eller diabetes mellitus. Det kan være at du ikke skal ta kortison eller at dosen bør justeres eller at du bør ha tette kontroller.
- er gravide eller ammer.

Ikke ta kortison før du har snakket med legen din.